

Nr 48 för juni 2022

Kalendarium

Maj

31 maj

FDS! Öckerö

Juni

15 juni

Intro nya medlemmar -
Teams

Aktuell information hittar
du på vår hemsida:

<http://www.forsvarsutbildarna.se/goteborg>

I det här numret har vi en ny artikel från KKrVA om Ukraina.

FOI ger med jämna mellanrum ut rapporter/memo som handlar om säkerhetspolitik. Här återger vi en rapport om västligt stöd till Ukraina; innehåll, utmaningar och risker.

Vi har mycket gemensamt med Finland. Inte bara NATO-ansökan. Vi har t ex den populära sommarpsalmen som spelas på skolavslutningar både i Sverige och i Finland. **Den blomstertid nu kommer** är en psalm från år 1697 med text av Israel Kolmodin. Det är kanske lite vågat att ha med en psalm i ett nyhetsbrev. Men för många är den här psalmen förknippad med sommar och sommarlov.

Psalmens tre första verser sjungs ofta på skolavslutningar inför sommarlovet. På nästa sida redovisar vi de tre första verserna i psalmen.

Kontaktuppgifter

Adress

Övre kaserngården 4C,
Kvibergs kaserner
415 27 Göteborg

telefon

031 43 27 09
070 828 08 52

Redaktör

bertil.garpland@forsvarsutbildarna.se

Foto: NB Garpland

257. Den blomstertid nu kommer

Mkl. III.

Svensk, 1697.

1. { Den blom-ster-tid nu kom - mer Med lust och fäg - ring stor. }
 { Du nal - kas, lju - va som - mar, Då gräs och grö - da gror. }

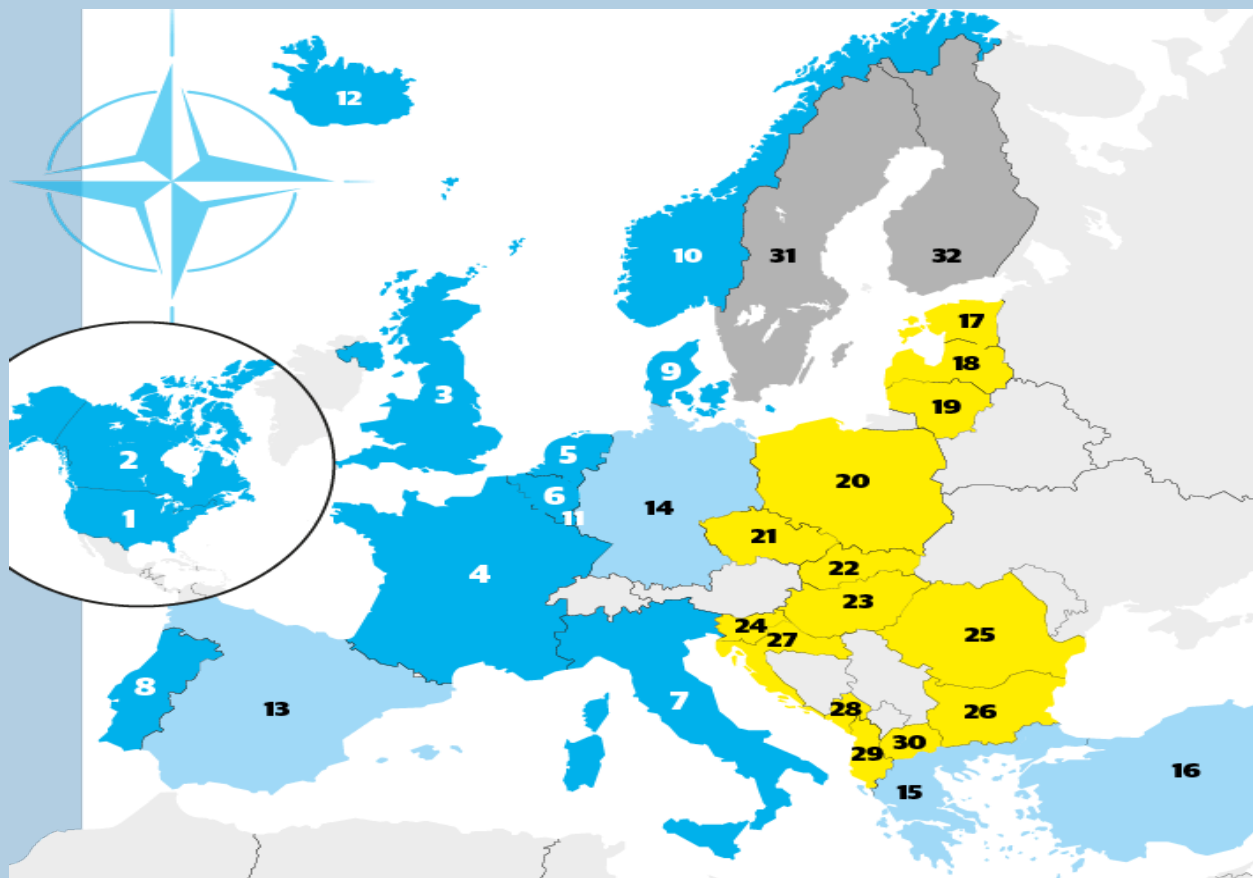
Med blid och liv - lig vär - ma Till allt, som va-rit dött,

Sig so-lens strå-lar när - ma, och allt blir å - ter - fött.

2. De fagra blomsterängar
 Och åkerns ädla säd,
 De rika örtesängar
 Och lundens gröna träd,
 De skola oss påminna
 Guds godhets rikedom,
 Att vi den nåd besinna,
 Som räcker året om.

3. Du milde Jesu Kriste,
 Vår glädjesol och sköld,
 Ditt ljus och hägn ej briste,
 Uppvärm vårt sinnes köld,
 Giv kärlekseld i hjärta,
 Men dämpa lustans brand,
 Vänd bort all sorg och smärta
 Med mild och mäktig hand!

Med anledning av det historiska NATO-beslutet. Bifogar vi här några bilder som beskriver organisationens utveckling från 1949 och framåt

Ursprungliga medlemmar 1949

1 USA	7 Italien
2 Kanada	8 Portugal
3 Storbritannien	9 Danmark
4 Frankrike	10 Norge
5 Nederländerna	11 Luxemburg
6 Belgien	12 Island

Blev medlemmar 1949-1989

13 Spanien
14 Tyskland (Västtyskland)
15 Grekland
16 Turkiet

Medlemmar efter 1989

17 Estland	22 Slovakien	27 Kroatien
18 Lettland	23 Ungern	28 Montenegro
19 Litauen	24 Slovenien	29 Albanien
20 Polen	25 Rumänien	30 Nord- makedonien
21 Tjeckien	26 Bulgarien	

Förstärkt partnerskap 2014

31 Sverige
32 Finland

NATO:

Består idag av 30 nationer.

Kärnan av traktaten är **artikel 5**, som fastslår att ett angrepp mot ett Natoland är ett angrepp mot hela alliansen.

Självklart är den militära dimensionen av Nato oerhört viktig, och utan tvekan är artikel 5 viktig.

Vad som alltför ofta går förlorat i den svenska debatten är vad Nato i grund och botten handlar om: **värnandet om och försvaret av gemensamma värderingar**. När Nato-avtalet skrevs under i Washington 1949 fastslogs det redan i de inledande raderna att medlemsländerna:

”... är fast beslutna att skydda sina folks frihet, gemensamma arv och civilisation, grundade på principerna om demokrati, individuell frihet och rättsstatsprincipen

Känsödagen 26 maj

Kristi Himmelfärdsdag brukar vi genomföra den sedvanliga Känsödagen med försvarsinformation och rundvandring på Känsö. Pandemin har lagt hinder i vägen för eventet men nu prövar vi att köras igen.

Pris: Båttransport och Lunch kr 100:-

Samling vid Hamnen på Käringberget kl 0930 för resa till Känsö. Beräknad återkomst kl 1500

Anmälan, som är obligatorisk, med uppgift om namn och personnummer för säker inpassering och beräkning av plats på båt och förplägnad senast den 7 maj.

Johnny.stenbergs@forsvarsutbildarna.se eller sms till +46708280852

Program FöUtb Göteborg 2022.

(R) Syftet med regionaliseringen är bland annat att förbund ska kunna anordna kurser och verksamheter som Forsvarsutbildarna har uppdrag/beställningar att genomföra.

För mer information om FöUtb kursutbud besök vår hemsida:

<https://www.forsvarsutbildarna.se/goteborg/forsvarsutbildarna-goteborg/verksamhet/>

Datum	Verksamhet
26 jan	För din säkerhet Kviberg Öppen för allmänheten
22 febr	För din säkerhet Kviberg Öppen för allmänheten
19 febr-4 mars	Grundläggande soldatutbildning för frivilliga GU-F (R)
17 mars	För din säkerhet Kviberg Öppen för allmänheten
23 mars	Förbundsstämma Forsvarsupplysning - Kviberg
25 - 27 mars	Military weekend Göteborgs garnison. (R)
7 maj	Fälttävlan – Idala skjutbana
7 maj	POC-kurs För Din Säkerhet (R) kurs -Teams
18 maj	Tillsammans försvarar vi Sverige - medlemsaktivitet Kviberg
26 maj	Känsödagen Obs Flyttad till i höst
15 juni	Introduktion nya medlemmar - via Teams
2 - 4 sept	Utbildning informatörer intro nya medlemmar i FFO (R)
10 - 11 sept	Military weekend – ungdom Göteborgs garnison
09 - 11 sept	Totalforsvarsinformation - GK (R) - Göteborg
21 sept	Tillsammans försvarar vi Sverige - medlemsaktivitet Kviberg
26 sept - 2 okt	Krisberedskapsveckan Tre För din säkerhet event
1 - 2 okt	Krisberedskap grunder (R) - Väddö.
19 okt	Forsvarsforum (gem. med KKrVA och fören. för GBG Forsvar)
20 okt	Föredrag av Regionpolischefen - Amf4
26 okt	För din säkerhet Kviberg Öppen för allmänheten
30 okt - 4 nov	Military Camp för gymnasieelever. GBG Garnison (R)
16 nov	Medlemsaktivitet Kviberg
24 nov	För din säkerhet Kviberg Öppen för allmänheten
30 nov	Introduktion nya medlemmar - via teams
3 - 4 dec	Samverkan och ledning (R) - Tylebäck
3 dec	Soldatprov
9 - 11 dec	MIC Kurs (R)
Hösten	Kombattant utbildning Göteborg (R)
v. 1-52	Web-föreläsningar ungdom
v. 1-52	Web-föreläsningar vuxen
v. 1-52	FöUtb instruktörsteam region Väst
v. 1-52	Ungdom enl. kap 2.3, inkl tävling HvSS

Friheten är värd att försvara Av Christian Braw | 27 apr 2022 |

Ukrainas uthålliga kamp har förbluffat världen. Det rör sig ju om en ung stat med mångkulturell sammansättning och turbulent historia – kort som den är. Att få fram dugliga politiker med integritet handlar om generationer. Ändå har Ukraina hållit ut i veckor. Trots hänsynslös terror mot civila och samhällsstruktur har samhället inte brutit samman. Vad är hemligheten?

Vi skall här fokusera på en viktig faktor: friheten. Ukrainas många folk och gemenskaper har fått smak för friheten. Mitt i sin turbulenta historia har de fått en aning om vad frihet är. Och frihet är ett så oerhört värde, att den alltid är värd att försvara.

Nu är frihet inte detsamma som frihet att göra vad man vill. Tvärtom förutsätter friheten en hög grad av ansvar, engagemang och självbegränsning. Ett enkelt exempel är trafiken. Frihet är inte friheten att köra hur fort som helst. Friheten att röra sig fritt förutsätter tvärtom en hög grad av självbegränsning och anpassning. För att trafiken skall fungera är det avgörande att denna självbegränsning inte bara fungerar när det finns övervakning och hot om repressalier, t ex indraget körkort. Självbegränsningens kärna är eget ansvar, annorlunda uttryckt – samvete. Detta gäller på alla plan i ett fungerande samhälle. Det är frihetens förutsättning.

Vad är då frihet? Varför har den ett så högt värde att den alltid är värd att försvara? Biskop Thomas diktade 1439:

*Frihet är det bästa ting
som sökas kan all världen kring
Den frihet väl kan bära...
Ty frihet följer ära.*

Ett av frihetens största värden är självaktningen, ”äran”. Det är att veta sig ha handlat inte av tvång utan med eget ansvar, också det yttersta ansvaret. Ett sådant handlande förutsätter frihet. Detta gäller också det kollektiva handlandet av en nation eller en större kultur, t ex Europa. Det ansvarsfulla handlandet förutsätter nämligen friheten. Utan det ansvarsfulla handlandet i frihet sjunker människan och kollektivet ner i självförakt och tröstlöshet. Det är detta hot som Ukraina står inför.

Knappast har någon uttryckt frihetens väsen och förutsättningar bättre än Nikolaj Berdjajev. Han föddes i Kiev 1874, blev professor i Moskva, landsförvisades 1922 och verkade sedan i Berlin och Paris.

Hans tänkande kring frihetens värde har ett mycket tydligt fokus: skapandet. Det är endast i frihet som vi kan skapa, och skapandet är människans grundläggande drift och behov. Vi vill alla skapa, om vi än skapar på olika plan. Vi vill skapa ett vackert hem, en trädgård, ett företag, en produkt, ett konstverk, ett jaktvårdsområde, en kompetens, en förbandsanda. Detta skapande är inte att skapa vad som helst. Det skapande som lyfter är det som skapar något positivt, något gott. Därmed är sagt att frågan om det goda är central för att förstå vad frihet är. Att det är något gott märker vi på att det tillför andra människor värden. Grannarna gläds åt våra rabatter, jaktvårdsområdet fungerar, förbandet lyfts, individerna växer. Ukraina har rika erfarenheter av vad som händer när friheten går förlorad. Det nationella traumat är den från Moskva organiserade svältkatastrofen Holodomor, som kostade 3-10 miljoner livet. Ett annat trauma är femårsplanerna, som effektivt kvävde all kreativitet. Vem kunde skapa en ny produkt när det redan var bestämt vad som skulle produceras? Friheten är också en kontrast, nämligen till förtrycket. Frihet är frihet från exploatering. Varje stat som söker erövra en annan stat har ett bestämt syfte. Man vill utnyttja – exploatera – den andra staten. Man vill exploatera dess territorium, dess befolkning, dess naturresurser för sina egna syften. Därmed är friheten utesluten för de erövrade. Alla beslut fattas någon annanstans. De som skall genomföra dessa beslut är en helt ny klass av makthavare, ofta hämtade från minoritetsgrupper som tidigare saknat inflytande. Ett exempel kan vara Nasjonal Samling under ockupationen av Norge. Det är makthavare som saknar eget inflytande, trovärdighet och integritet. Deras ställning måste därför uppehållas med terror.

Terrorns idé är att genom oförutsägbart våld skapa en skräck som sprider passivitet. Vem som helst kan drabbas. Målet är att få människor att göra sig så små att de inte tar några som helst initiativ.

Frihetens värde förstås på detta sätt som ett kontrastvärde. Kanske är det först med blick för friheten som kontrastvärde som vi kan inse att friheten alltid är värd att försvara.

Författaren är präst i Svenska kyrkan och docent. Han har tjänstgjort som fältpräst vid IB 12 och Ing 2.

Ukrainas flagga är en enkel design bestående av två lika stora band av blått och gult. Symboliserar stora sädesfält under blå himmel. Blått och guld (gult) användes som Kievrikets färger redan före kristendomens införande, och förekommer efter mongolinvasionen på 1200-talet i kyrkliga ornament och i stadsvapen. Dessa är de två officiella flaggfärgerna som bestäms av Ukrainas lag. Färgerna är baserade på 12-flagganth århundradet Konungariket Galicien-Volhynia. De två färgerna har använts på Ukrainas nationella flagga sedan 1848 och officiellt antagits för nationens flagga tillbaka i 1918. Under Sovjetunionen var flaggan förbjuden. 28 januari 1992, återställde Ukrainas parlament officiellt den blågula flaggan.

CRM Försvarsutbildarna x Försvarsinformation på webb... x +

forsvarsutbildarna.se/goteborg/forsvarsutbildarna-goteborg/forsvarsinformation-pa-webben/

Appar Importerat från IE Min myndighetss... Intranät - Intranät Startida - Försva... Citrix Receiver Nyheter från Sver... Odd Fellow Orden Importerat från Fir...

Mina webbplatser Försvarsutbildarna Göteborg Nytt Redigera sida Hej, bertil.garpland

FÖRSVARSPÅWEBBEN

Här har vi samlat ett urval av den totalförsvarsinformation som finns på "webben".

VÅR HISTORIA

VERKSAMHET, EVENT OCH UTBILDNING

FÖRSVARSPÅWEBBEN

KkrVA blogg

Nätbaserade föreläsningar

Diverse filmer/webbinarer om totalförsvar

Grundkurs totalförsvarsinformation

Skriven information om totalförsvar, pdf m m

KRISBEREDSKAP

UNGDOMSVERKSAMHET

MEDLEMSKONTAKT

BLI MEDLEM

KONTAKTA FÖRBUNDET

LOKAL BOKNING FÖRBUNDSLOKALEN

En stor mängd information är tillgänglig och sökbar på "nätet". Att googla fram information är ett vedertaget arbetssätt.

På förbundets hemsida har vi sammanställt ett urval av tillgänglig försvarsinformation.

Två viktiga länkar är [Försvarsmakten/samtalet](#) och [MSB-Totalförsvaret ett gemensamt ansvar](#). Vi föreslår att du börjar med dessa.

Resten har vi sorterat under fem rubriker:

[Kungl Krigsvetenskapsakademiens blogg](#)

[Länk till webbföreläsningar](#)

[Länk till "skrifter", utredningar, pdf:er m m](#)

[Div filmer/webbinarer om totalförsvar](#)

[Länk till grundkurs totalförsvarsinformation](#)

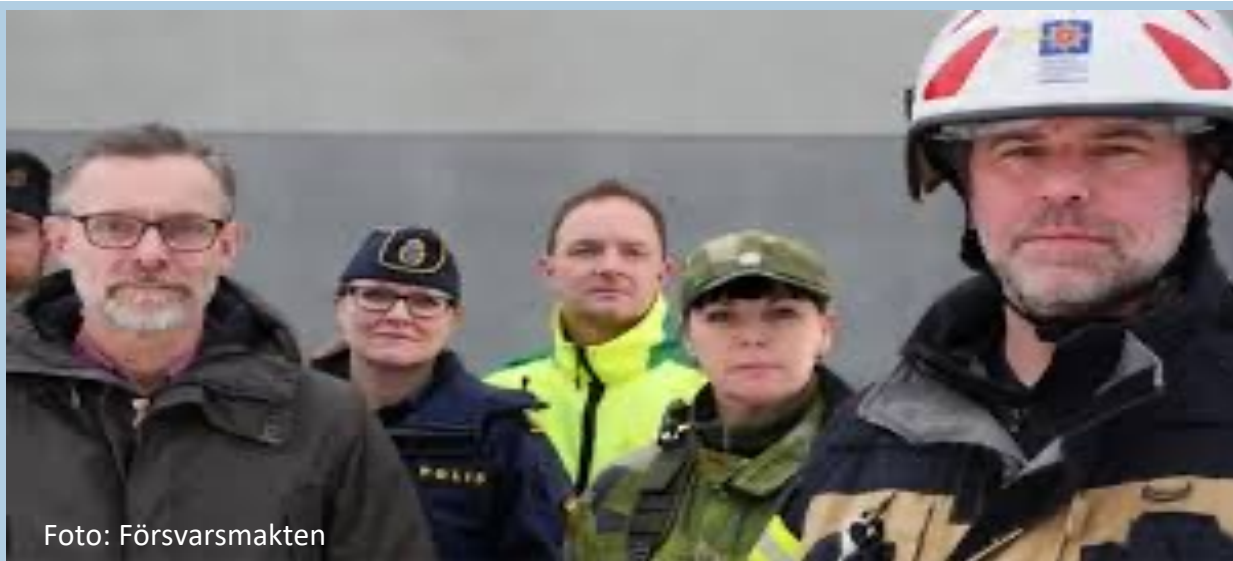

Foto: Försvarsmakten

Erbjudande om: Baskurs folkförankring totalförsvaret; "tillsammans försvarar vi Sverige"

Folkförankring är en del av återläggningen av det nationella försvaret. Ytterst handlar det om försvarsvilja.

Syfte med föreläsningen "Tillsammans försvarar vi Sverige" är att skapa samtal och bygga kunskap.

Hur går det till?

På ett möte/event kommer certifierade informatörer från Försvarsutbildarna till den plats som vi avtalar och lämnar en ca tretimmars information som innehåller:

- Omvärldsläget och hot samt hotbilder
- Vilka värden vi ska försvara och folkförankring
- Ryssland, EU och Nato
- Totalförsvarets organisation och uppgifter

Om intresse finns kontakta:

Nils-Bertil Garpland E-post:

bertil.garpland@forsvarsutbildarna.se Tel: 070 9703335

ÄR ALLT SIG LIKT? OM INTE, HÖR AV DIG.

**RING: 08-788 75 00 OCH BEGÄR VAKTHAVANDE
BEFÄL MARINEN, ELLER MAILA:
MARINEN-TIPS@MIL.SE**

FÖRSVARSMAKTEN

Datum och plats

DATUM

26 april 2022 eller

31 maj

TID

Kl. 17:30-21:00

PLATS

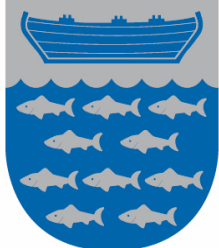
Hembygdsgården,
Bygdevägen, Öckerö

ANMÄL DIG VIA

Vi länken till höger

ANMÄLAN SENAST

22 april

ÖCKERÖ KOMMUN

Finansieras av Myndigheten
för samhällsskydd och
beredskap

INBJUDAN TILL

För din säkerhet!

När katastrofen är ett faktum, det oförutsedda har inträffat eller det som du visste inte fick hända har blivit verklighet! Vad betyder det för dig att hantera en situation när ljuset inte tänds när du slår på strömbrytaren, mobilen är död och internet har slutat fungera?

Vid det här tillfället kan du kostnadsfritt lära dig mer om din egen krisberedskap genom Försvarsutbildarna.

Vi informerar om samhällets krishanteringssystem.

På **För din säkerhet!** får du grundläggande kunskaper om hur du skapar din egen beredskap inför att värme, vatten eller el saknas hemma. Dessutom får du nyttig kunskap om informationssäkerhet. Du stärker din förmåga att ta hand om dig själv och dina nära vid kriser i samhället.

Anmäl dig via FöUtb hemsida:

<https://www.forsvarsutbildarna.se/utbildning/for-din-sakerhet/anmalan-din-sakerhet/>

Eventuella frågor besvaras av malinafekstrom@gmail.com

För din säkerhet! är kostnadsfritt.

Välkommen! Försvarsutbildarna

Foto: MSB

Västligt militärt stöd till Ukraina: Innehåll, utmaningar, risker

Albin Aronsson, Charles Boström

Västländerna har skickat stora mängder vapen och militär utrustning för att stödja det ukrainska försvaret efter Rysslands invasion i februari 2022. Vad består stödet av? Hur transporteras materielen till Ukraina? Och vilka utmaningar och risker finns kopplade till tillhandahållandet av stödet?

Ukraina har mottagit olika former av västligt militärt stöd under lång tid, men stödets omfattning ökade efter 2014. Stödet var länge inriktat på långsiktig förmågehöjning genom framförallt rådgivning och utbildning. Under Obamaadministrationen stödde USA Ukraina med exempelvis fordon, radarsystem och medicinsk utrustning.¹ Trumpadministrationen bytte delvis inriktning på stödet 2017 och började även leverera vapen till Ukraina.² Storbritannien följde efter och vid Rysslands invasion 2022 ändrade många fler stater sin tidigare policy och började även de skicka vapen till Ukraina. Trenden har alltså gått från långsiktigt stöd till stöd som kan ge direkt operativ effekt på kort sikt.

Detta memo redogör för och analyserar det västliga stödet med militär materiel till Ukraina med fokus på tidsperioden från december 2021 till slutet av mars 2022. Memot tar upp stöd som har beslutats och aviserats, dvs. som i vissa fall redan nått Ukraina, men i andra fall fortfarande är på väg till landet och i en del fall ännu inte ens skickats.

Det tillgängliga faktaunderlaget innehåller flera osäkerhetsfaktorer och därmed ett mörkertal vad gäller siffror. Stater är olika transparenta vad gäller stödet, för att de av olika skäl inte vill eller kan specificera innehållet. Det är i många fall oklart om utlovat stöd faktiskt har skickats, anlänt eller använts av det ukrainska försvaret. Det gäller särskilt stöd som aviserats efter Rysslands invasion. Sammantaget gör detta att de siffror som florerar i

nyhetsflödet är osäkra och även de som anges här bör betraktas som ungefärliga. Analysen är ett nedslag i en pågående process, där snabba förändringar kan ske på grund av krigsförloppet och nya beslut om stödet från västsidan. Ambitionen är att ge en överblick av stödet och stödets verkan på slagfältet men utan ambition att göra en fullständig genomlysning.³

FYRA KATEGORIER AV MATERIellt STÖD

Det militära materiella stödet till Ukraina är omfattande och kan delas in i fyra breda, indikativa kategorier. Kategorierna tar sin utgångspunkt i två dimensioner. Den första dimensionen är huruvida stödet ger en förmågehöjning till det ukrainska försvaret, den andra hur tungt eller avancerat systemet är. De flesta västliga regeringar har påtalat att de skickar så kallade defensiva vapen, men distinktionen mellan defensiva-offensiva vapen är oklar. De flesta vapen kan användas både offensivt och defensivt – det beror på hur operatören väljer att använda dem. Kategorierna nedan gör därmed ingen åtskillnad på defensiva och offensiva vapen.⁴

Tyngre, avancerade system

Den första kategorin av stöd är den mest heterogena och omfattar artilleri, fordon (bepansrade och obepansrade), drönare (större och mindre), patrullbåtar, helikoptrar och tyngre luftvärnssystem. Minst 200 av ovanstående system har aviserats medan skickade och anlända antal är betydligt mer oklart.

1 Mills, Claire. *Military assistance to Ukraine 2014-2021*. House of Commons Library. 4 mars 2022.

2 I debatten används ofta termen "dödliga vapen" (lethal weapons), vilket betyder vapen som kan döda en människa. Det verkar inte finnas någon folkrättslig definition som påverkar innebörden.

3 För en fördjupning om materiel som slagits ut i kriget, se t.ex.: Mitzer, Stijn & Kemal, Joost Oliemans & Jonovsky, Jakub Jan. 'Attack on Europe: Documenting Equipment Losses During The 2022 Russian Invasion Of Ukraine'. *Oryx*. 24 februari 2022.

4 Åtskillnaden mellan offensiva och defensiva vapen förefaller bottna i vilken räckvidd vapnen har. Stridsflyg kan användas för att slå långt in på motståndarens gruppering medan korträckviddiga system som de pansarvärnsvapen som skickats inte kan det.

Utmärkande i kategorin är 6-20 turkiska TB-2 drönare⁵, 5 Mi-17 helikoptrar, minst 100 Switchblade-drönare (mindre UAV), 9 artilleripjäser, och ett icke-specifierat antal kortsträckviddiga luftvärnssystem av typen Starstreak.⁶ Det är svårt att bekräfta den skickade mängden av de större systemen av flera skäl. Ofta anger inte de skickande staterna antalet men det går också att misstänka att stater skickat mer än vad de deklarerat för att inte riskera säkerheten i överföringen av systemen till Ukraina eller de parallella diplomatiska ansträngningarna.⁷

I den utsträckning som de tyngre, avancerade systemen kan levereras och användas har de sannolikt en stor påverkan på ukrainska styrkors förmåga. Detta gäller särskilt för de system som ukrainarna inte hade tillgång till innan kriget bröt ut. Kategorin är därför den viktigaste att följa under kommande månader.

Understödsvapen

Den andra kategorin är burna understödsvapen främst avsedda för marktrupp.⁸ Kategorin innefattar minst 36 200 pansarvärnssystem, luftvärnssystem, granatgevär, lätta granatkastare och raketgevär. Utmärkande för kategorin är att soldater, i de flesta fall, kan bära vapnen och att de inte kräver någon omfattande utbildning för att använda. Systemens kvalitet varierar. Av de mest avancerade pv-vapnen utmärker sig minst 4 600 Javelin och minst 4 300 Next Generation Light Anti-Tank Weapon (NLAW) som främst USA och Storbritannien skickat.⁹ De med lägst modernitetsgrad är bl. a. luftvärnssystemet Strela från 1970-talet som Tyskland skickat.

Rätt använda kan systemen slå effektivt mot exempelvis fordon, lågt flygande helikoptrar/flyg eller marktrupp. Dessutom kan systemen påverka ryska styrkors stridsmoral. Systemens stora vikt vid försvarsstrid, ukrainarnas förmåga att använda dem och ukrainsk stridsteknik bidrar till att förklara varför konsumtionen av systemen förefaller ha varit hög på slagfältet.

Handeldvapen

Den tredje kategorin innefattar minst 57 500 automatkarbiner, pistoler, kulspjuttor, prickskyttegevär, hagelgevär och handgranater. Siffran är återigen vad som aviserats på olika sätt och det är svårt att i veta vad som kommit de ukrainska styrkorna tillhanda. Mörkertalet är särskilt stort i denna kategori eftersom många stater inte specificerat antal och typ samt ännu mindre när dessa ska skickas eller när de har kommit fram till den ukrainska militären. Generellt tycks relativt gamla vapentyper ha levererats, exempelvis AK-47 och Makarovpistoler.

Vapnen i kategorin gör ingen avgörande skillnad men kvantitet har en egen kvalitet, särskilt eftersom den ukrainska försvarsmakten har ett stort behov av mängdmateriel genom dess snabba tillväxt och storlek. Om en stor andel av dessa vapen anländer gör det sannolikt en påtaglig skillnad för Ukrainas möjlighet att genomföra markstrid. Vid ytterligare strid i bebyggelse eller motståndsverksamhet får vapnen i kategorin än större betydelse.

Personlig utrustning och förnödenheter

Kategorin kan delas in i två undergrupper: personlig utrustning och grupputrustning samt förnödenheter. Personlig utrustning innefattar skyddsutrustning, hjälmar, kroppsskydd, NBC-skyddskläder, bildförstärkare, samt optik/sikten. Grupputrustning avser exempelvis tält och radioapparater. Slutligen tillkommer förnödenheter som ammunition och bränsle av olika slag samt fältransoner. För denna kategori är det omöjligt att ange en total mängd på det som skickats eftersom det exempelvis inte går att likställa ett ton bränsle med ett kroppsskydd.

Materielen i kategorin ger inte enskilt en stor ökning av förmåga till verkan men är sammantaget av betydelse för ukrainska försvarsmaktens uthållighet och skydd av enskilda soldater. Vid en lång konflikt torde vikten öka och rentav vara en förutsättning för att det ukrainska

5 Osäkerheten är stor vad gäller antalet drönare. Innan invasionen hade Ukraina minst 6 TB-2 men hade tecknat ett kontrakt med Turkiet om leverans av totalt 50 under kommande år. Hur många som tillkommit efter invasionen är okänt.

6 White House. Fact Sheet on U.S. Security Assistance for Ukraine. 16 mars 2022; Mills, Claire. *Military assistance to Ukraine 2014-2021*. House of Commons Library. 4 mars 2022; Janes. *Military assistance to Ukraine as of 30 March 2022*.

7 Särskilt Frankrike har varit tystlåtet kring vilket stöd de skickat. Det bör förstås i ljuset av President Macrons diplomati mot Ryssland.

8 Understödsvapen har som syfte att nedhålla eller nedkämpa fienden, ofta till stöd för egen framryckning.

9 FOI intern sammanställning. Kategorisering av materiell stöd till Ukraina.; Janes. *Military assistance to Ukraine as of 30 March 2022*. NLAW kallas Robot 57 i Sverige.

motståndet ska kunna fortsätta. Den här typen av stöd behöver troligen fortsätta under lång tid framöver och sannolikt öka i omfattning.

Tabell: Exempel på materiellt stöd till Ukraina

Tyngre vapen	Understödsvapen	Handeldvapen	Personlig utrustning och fömödenheter
6-20 TB2	4 300 NLAW	19 500 AK	Bränsle
5 Mi-17 hkp	4 600 Javelin	33 400 Pistoler	Radioapparater
100 UAV Switchblade	1 900 Stinger	3 400 ksp	Optik
Starstreak luftvärm			Hjälmars
			Ammunition

Källa: FOI intern sammanställning. Kategorisering av materiellt stöd till Ukraina; Janes. Military assistance to Ukraine as of 30 March 2022.

UTMANINGAR: TRANSPORT, SKYDD OCH FÖRSÖRJNING, UTBILDNING

Vägen till Ukraina

Uppgifter om exakta transportvägar för stödet till Ukraina är få och osäkra. Majoriteten av stödet transporteras troligen via Polen till Ukraina, och en mindre andel via Rumänien. En del av stödet flygs in till polska Rzeszow-Jasionka flygplatsen för vidare transport till ukrainska gränsen. Vid gränsen tar ukrainska styrkor över, transporterar in materielen i landet och allokera sedan den till de egna förbanden.¹⁰

Efter invasionen finns inga uppgifter om att stöd har rört sig via järnväg, flyg eller fartyg till Ukraina. Dessa transportalternativ innebär större utmaningar jämfört med vägburen trafik – framförallt risken för upptäckt och bekämpning av Ryssland.

I nuläget transporteras materielen på vanliga och större vägar. Beroende på hur kriget utvecklas kan delar av stödet behöva transporteras mer skyddat och via andra leder. Då sätter områdets geografi ytterligare begränsningar, framförallt för tyngre system och mer omfattande stöd.

10 Hinshaw, Dre & Parkinsonson Joe & Youssef, Nancy A. 'Weapons for Ukraine's Fight Against Russia Flow Through Small Polish Border Towns'. Wall Street Journal. 23 mars 2022.

11 World Economic Forum. Executive Opinion Survey 2017-2018, Appendix C, 2.02. Quality of Roads.

12 Bayer, Lili. 'Hungary refuses to allow weapons transit to Ukraine'. Politico. 28 februari 2022.

Bergskedjan Karpaterna går genom Slovakiens, Ungerns, och Rumäniens gräns till Ukraina. Den bergiga terrängen, de stora skogarna och ett dåligt utbyggt vägnät gör det svårt att förflytta stora mängder materiel. Även den del av Rumänien som inte utgörs av Karpaterna har ett dåligt utbyggt och underhållet vägnät.¹¹ Ungern har också hittills motsatt sig att stöd transporteras från landets territorium in i Ukraina.¹² Det är därmed sannolikt att fortsatta leveranser kommer att ske via den polsk-ukrainska gränsen så länge förutsättningar finns för transport och mottagande.

Vid ett mycket negativt krigsutfall för Ukraina finns samtidigt vissa möjligheter att till fots transportera stödet. Ukraina har en 120 mil lång gräns med Polen, Slovakien, Ungern och Rumänien. Den svårkontrollerade terrängen gör att åtminstone lättare stöd i mindre mängd troligen kan passera oupptäckt. Det är däremot otympligt att till fots transportera en större mängd vapen eller ammunition och det är omöjligt vad gäller tyngre vapensystem. Tillvägagångssättet är således olämpligt så länge som polsk-ukrainska gränsen är öppen.

Skydd och försörjning

Utmaningarna vad gäller skydd och försörjning korrelerar med hur tunga och avancerade vapensystemen är. Den tyngre materielen kräver mer säkerhet eftersom fler aktörer kan vara intresserade av transporten och innehållet. Ju lättare materiel och mindre avancerade system som väst skickar, ju större är möjligheterna och mindre utmaningarna att dolt transportera dem till Ukraina.

Vidare är de tyngre systemen betydligt mer krävande att underhålla vad gäller ammunition, reservdelar och andra förmödenheter, vilket innebär att användningen förutsätter logistikkedjor som fungerar över tid. En särskild utmaning för Ukraina är nu också att olika typer av system tillförs med sina egna krav på underhåll. Enbart sett till ammunitionstyper håller det på att bli komplicerat. Sammantaget ökar kravet på logistiken obönhörligt med stödets omfattning.

Utbildning på systemen

Vapenkategorierna korrelerar även med graden av utbildning som krävs för att effektivt använda systemen. Kraven på utbildning för vapensystemen och ukrainarnas

utbildningsnivå sätter därmed gränser för vilken typ av stöd som väst kan skicka. Har ukrainska styrkor använt liknande vapensystem som väst skickar är det möjligt att relativt snabbt träna upp förbanden, både tekniskt och taktiskt, att använda de nya systemen någorlunda effektivt. Har de ukrainska styrkorna inte använt systemen tidigare behövs i vissa fall omfattande utbildning för att nå en acceptabel färdighetsnivå.

För de mest avancerade systemen, exempelvis det brittiska luftvärnssystemet Starstreak, behöver västliga styrkor först utbilda ukrainska soldater. Storbritannien har löst det genom att skicka brittiska soldater till icke-tillgängliga platser i Polen där ukrainska styrkor mött upp. När soldaterna uppnått en tillräcklig färdighetsnivå transporteras systemen och operatörerna in i Ukraina för att använda de nya systemen.¹³

Som kriget utvecklar sig för närvarande är det sannolikt att väst kommer att fortsätta skicka omfattande och mer avancerat stöd till Ukraina under en längre period.¹⁴ Vid överväganden av sådant stöd behöver utbildningsaspekten särskilt beaktas. Det går alltså inte att enkelt skicka exempelvis avancerade stridsflyg, som det har funnits förslag på tidigare.¹⁵

RISKER: MOTSTÅNDAREN, ESKALATION, EGEN FÖRMÅGA

När stater skickar vapen till konfliktområden finns alltid flera risker. Tre risker är utmärkande vad gäller västs stöd till Ukraina.

Hot från motståndaren

Ryssland har upprepade gånger hotat med att bekämpa tillhandahållandet av stödet. Dessa uttalanden verkar ha ökat över tid och det gäller särskilt de mer avancerade vapensystemen.

Ryssland har också demonstrerat både intention och förmåga att göra detta genom att exempelvis beskjuta ukrainska baser som ska ha lagrat materiel. Det finns även

en risk att ryska specialförband angriper det västliga stödet. I krigets initiala skede verkar ryska enheter ha tagit sig inbakom de ukrainska linjerna genom att använda sig av ukrainska uniformer och fordon.¹⁶ Hotet från specialförband/irreguljära enheter bakom de rysk-ukrainska linjerna för att kartlägga, störa, och bekämpa stödet kvarstår även om kriget går in i andra faser.

I dagsläget förblir transporter på marken, så långt som möjligt via det vanliga vägnätet, det bästa alternativet, trots ett visst bekämpningshot. I luften och till sjöss framstår hotet som ännu större från ryska stridsflyg och örlogsfartyg. Ryssland har exempelvis beskjutit civila fartyg i Svarta Havet.¹⁷ Ukrainska flottan har inte heller möjlighet att möta ryska fartyg i Svarta Havet eller att skydda konvojer om dessa skulle användas för att bära stöd.

Eskalation

Hotet från motståndaren innebär även en risk för eskalation. Detta memo fördjupar sig inte i frågan men bedömer att det är sannolikt att kategorierna av stöd korrelerar med eskalationsriskerna. Det vill säga att ju tyngre stöd som skickas, desto högre är eskalationsriskerna, och vice versa.

Ryssland har haft tydliga motgångar i krigets tidiga skede i Ukraina. Trots det är det fortsatt möjligt att landet når en gräns när de bedömer att de har mer att vinna än förlora på att bekämpa det västliga stödet på ett mer systematiskt sätt och i högre omfattning än vad de hittills gjort. Detta kan föranleda en reaktion från väst, vilket kan leda till att situationen eskalerar.¹⁸

Dränera västs egen förmåga

Västs villighet och möjlighet att stödja Ukraina materiellt varierar med de fyra kategorierna och generellt är den svagare för de tyngre systemen. Av de tyngre och avancerade systemen har väst jämförelsevis få enheter eftersom länderna länge nedrustat och inte prioriterat exempelvis artilleripjäser.¹⁹ Tillgången på tyngre system varierar visserligen mellan länderna

13 Newdick, Thomas. 'All You Need to Know About the Starstreak Missiles Now In The Hands Of Ukrainian Troops'. *The Drive*. 28 mars 2022.

14 Ett exempel på trenden är Tjeckiens beslut att skicka stridsvagnar. 'Czech republic sends tanks, infantry fighting vehicles to Ukraine'. *Reuters*. 5 april 2022.

15 Rettman, Andrew. 'Fighter jets included in EU-arms-to-Ukraine scheme'. *Euobserver*. 28 februari 2022.

16 Holloway, Henry & Blair, Anthony. 'Enemy Within: Russians disguised in Ukrainian uniforms and trucks shot dead trying to storm Kiev as defenders dig in for bloody siege'. *The Sun*. 7 mars 2022.

17 'Merchant Ships Attacked and on Fire off Ukraine'. *The Maritime Executive*. 25 februari 2022.

18 För en översikt av alternativ och eskalationsrisker, se: Wetzel, Tyson & Pavel, Barry. What are the risks and benefits of US/NATO military options in Ukraine? Our strategic risk calculator has answers. *Atlantic Council*. 9 mars 2022.

19 Hagström Frisell, Eva & Pallin, Krister (red.). *Western Military Capability in Northern Europe 2020: Part 2: National Capabilities*. FOI-R--5013--SE.

men är sannolikt låg generellt. Därmed tar väst större risker för egen förmåga genom att skicka tyngre materiel.

Vad gäller understödsvapen, framförallt de äldre generationerna av system, är tillgången på och tillgängligheten i Väst sannolikt god men även här varierande. Det finns frågetecken kring Västs förmåga att uthålligt tillhandahålla avancerade understödsvapen till Ukraina under lång tid.

I kategorin handeldvapen tar Väst mindre men inte obetydliga risker för egen förmåga. Flera länder har inte lagt nya beställningar på vissa vapen på många år och därmed råder sannolikt viss brist på exempelvis reservdelar. Det torde sätta begränsningar på mängderna Väst skickar men också bidra till att förklara intrycket att Väst inte skickat de senaste systemen till Ukraina.

SLUTSATSER

I detta memo har Västs militära stöd till Ukraina delats in i fyra kategorier: tyngre, avancerade system; understödsvapen; handeldvapen; samt personlig utrustning och förnödenheter. Stödet har flera gemensamma kännetecken.

Stödet är markstridsfokuserat. Huvuddelen syftar till att öka den ukrainska arméns förmåga att bekämpa ryska markstyrkor. Det är förväntat eftersom kriget främst sker och verkar avgöras inom markdomänen.

Majoriteten av stödet kan karaktäriseras som defensiva vapen, främst ämnade för fördröjnings- och störstrid. Det går att genomföra offensiva operationer med materielen men räckvidden på flera system är kort.

Vapnens påverkan på ukrainsk förmåga är sannolikt betydande. Framförallt ökar påverkan troligen över tid i takt med att utbildning och taktikanpassning kommer ikapp det materiella stödet. Över tid blir även ukrainsk uthållighet en viktigare faktor. Därmed blir även stödet viktigare.

Samtidigt är det många olika vapensystem som väst har skickat. Ju fler olika system desto mer ökar kraven på logistikverksamheten för att kunna försörja Ukraina med ammunition, reservdelar och bränsle.

Så länge logistiken via vägnätet kan upprätthållas kommer sannolikt stödet att fortsätta genomföras på det sättet. Beroende på krigsutfall kan dock andra alternativ behöva övervägas.

Den största risken med stödet är att Väst dränerar sin egen förmåga. Om kriget blir utdraget kan Väst därmed behöva öka produktion av vissa system för att uthålligt kunna stödja Ukraina. ■

Albin Aronsson är biträdande forskare vid FOI:s enhet för säkerhetspolitik och har en masterexamen i War studies från King's College London.

Charles Boström är praktikant vid FOI:s enhet för säkerhetspolitik under våren 2022 och studerar på masterprogrammet Politik och Krig vid Försvarshögskolan.

Nyhetsbrev tar nu sommaruppehåll

**försvars
UTBILDARNA**

KUNSKAP

FÄRDIGHET

GEMENSKAP

SAMHÄLLETS SÄKERHET

KURSER 2022
www.forsvarsutbildarna.se

Vi återkommer i slutet av augusti när verksamheten på förbunds nivå kommer igång igen.

Semester och ledighet kan användas på olika sätt. Ett sätt kan vara att gå kurs med Försvarsutbildarna.

Nedan redovisar vi en länk till FöUtb web sidor om utbildning.

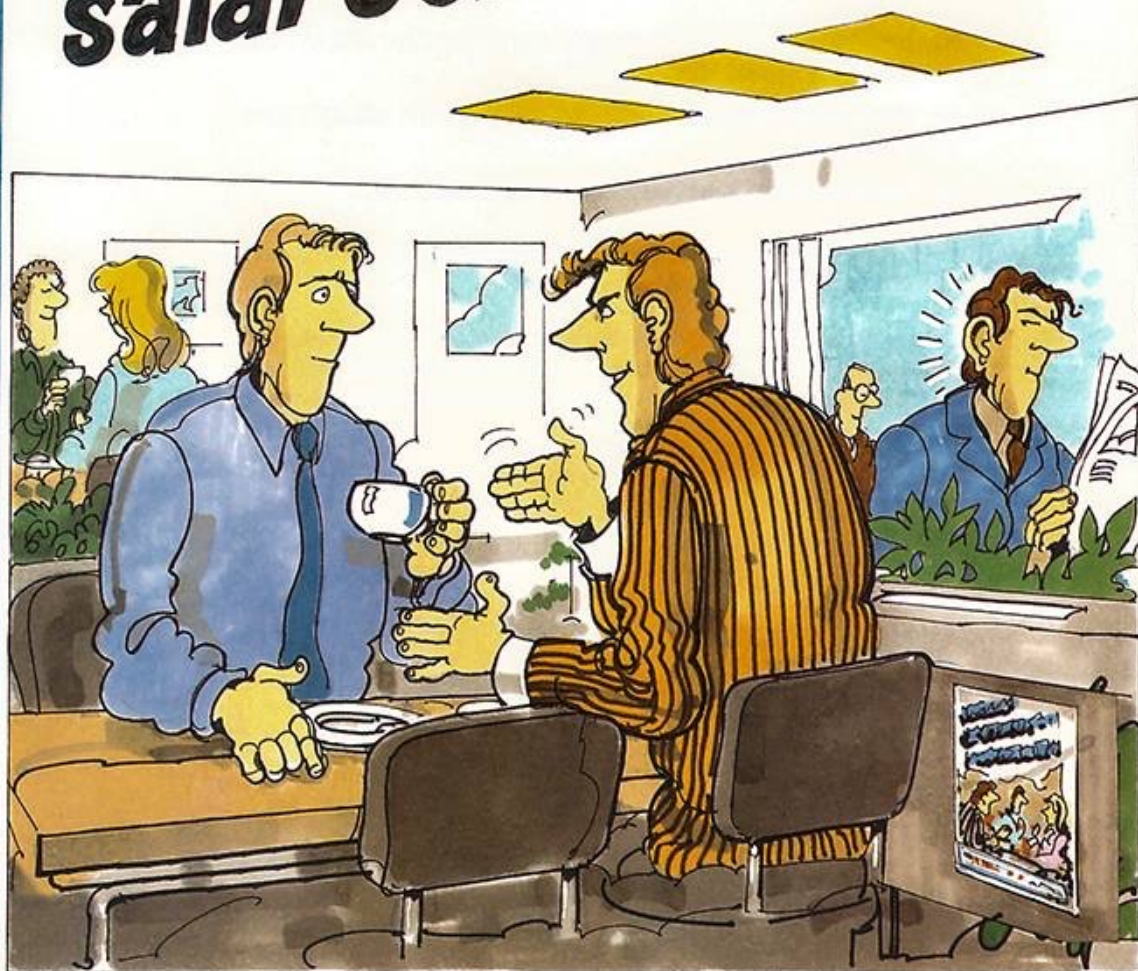
Varför inte ta chansen till personlig utveckling på någon av våra sommarkurser.

<https://www.forsvarsutbildarna.se/utbildning/>

AVLYSSNING

kan även ske i matsalar och vestibuler

**VAR SÄKERHETS-
MEDVETEN**

Överbefälhavaren Säkerhetsavdelningen